

ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ

ΟΝΟΜΑΤΕΠΩΝΥΜΟ:..... ΤΜΗΜΑ: ΑΠΟΦΟΙΤΟΙ

ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: Βαφειάδη Α.

ΒΑΘΜΟΣ:/100

A1. Να προσδιορίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α) Γενικός Οργανισμός Πελοποννήσου
- β) Φεντερασιόν
- γ) Κλήριγκ

Μονάδες 15

A2. Να χαρακτηρίσετε το περιεχόμενο των παρακάτω προτάσεων με το Σωστό ή το Λάθος

α. Το εσωτερικό εμπόριο παρουσίαζε ανάλογη ανάπτυξη με αυτή του εξωτερικού εμπορίου κατά το 19^ο αι.

β. Η μαζική μετανάστευση στην Αμερική στέρησε την ελληνική ύπαιθρο από ζωτικής σημασίας εργατικά χέρια.

γ. Η παγκόσμια οικονομική κρίση επηρέασε αρνητικά την οικονομική ανάπτυξη της χώρας.

δ. Κατά τη Β' Εθνοσυνέλευση του Άστρους αντιπαρατέθηκαν οι παρατάξεις των αρματολών και των κλεφτοκαπεταναίων για τη διεκδίκηση της ηγεσίας της Επανάστασης.

ε. Το αγγλικό κόμμα υποστήριζε τη συγκρότηση ισχυρής συγκεντρωτικής εξουσίας.

Μονάδες 10

B1. Ποιες ήταν οι βασιλικές εξουσίες, οι ρυθμίσεις σχετικά με το δικαίωμα ψηφοφορίας, τη Βουλή και τη Γερουσία όπως καθορίστηκαν στο σύνταγμα του 1844;

Μονάδες 15

B2. Πώς εξελίχθηκε η κατασκευή του σιδηροδρομικού δικτύου στην Ελλάδα στις πρωθυπουργίες του Χ. Τρικούπη και πώς χρηματοδοτήθηκε το έργο;

Μονάδες 10

ΘΕΜΑ Γ1

Λαμβάνοντας υπόψη τις ιστορικές σας γνώσεις και το περιεχόμενο των παρακάτω κειμένων να προσδιορίσετε και να αναλύσετε τους λόγους για τους οποίους εντάθηκαν, κατά τις αρχές του 20^{ου} αιώνα, τα αιτήματα για απαλλοτρίωση των τσιφλικιών της Θεσσαλίας και για ανακατανομή της γης (ΜΟΝΑΔΕΣ 25).

ΚΕΙΜΕΝΟ 1

Ενώ και κατά το Βυζαντινόν δίκαιον και κατά τα επί της Τουρκοκρατίας αναπτυχθέντα έθιμα ο ιδιοκτήτης τότε μόνον δικαιούται να εκδιώξη του κτήματος τον κολλήγαν (εργάτη ξένου κτήματος που αμειβόταν με μέρος της παραγωγής) όταν επί ωρισμένον χρόνον δεν εκπληρώσει ούτως τας υποχρεώσεις του, οι τσιφλικιούχοι της Θεσσαλίας εκβιάζοντες τους κολλήγους και με τη σύμπραξη δυστυχώς και των ελληνικών δικαστηρίων κατάρθωσαν να υποβιβάσωσι την σχέσιν του κολλήγα, ήτις είχε χαρακτήρα εμπραγμάτου δικαιώματος, εις μίσθωσιν, συμφώνως προς την οποίαν κατά το τέλος εκάστου γεωργικού έτους, δικαιούται ο ιδιοκτήτης να εξάσῃ του κτήματός του τους κολλήγας αυτού. Τοιουτοτρόπως η παραμονή των κολλήγων εις τα υπ' αυτών καλλιεργούμενα κτήματα κατέστη αβεβαία, όπερ συνετέλεσε μόνον εις το να απογοητεύση τους κολλήγας, να αμβλύνη έτι περισσότερον το υπέρ βελτιώσεως της καλλιεργείας ενδιαφέρον των, να καταστήση αυτούς περισσότερον υποχειρίους εις την απληστίαν και την εκμετάλλευσιν των τσιφλικιούχων και των επιστατών των. Εάν δε εις πάντα ταύτα προσθήσητε την αδιαφορίαν, την οποίαν κατά κανόνα δεικνύουν αναφορικώς εις την γεωργίαν και τους κολλήγας οι

μακράν των κτημάτων ζώντας και εις απλήστους και αμαθείς επιστάτας εμπιστευόμενοι αυτά τσιφκλικιούχοι της Θεσσαλίας θα έχητε πλήρη εικόνα των αιτίων της κακοδαιμονίας της Θεσσαλίας.

**Αλ. Παπαναστασίου, Λόγος στην Β' Αναθεωρητική Βουλή (1911)·
από τον τόμο Αλ. Παπαναστασίου, Μελέτες, Λόγοι, Άρθρα, σ. 99**

ΚΕΙΜΕΝΟ 2

Παρόλο ότι ως το 1917 πολύ λίγα είχαν γίνει προς την κατεύθυνση μιας αγροτικής μεταρρυθμίσεως είναι γεγονός ότι ο Βενιζέλος και το κόμμα του υπήρξαν υποστηρικτές της μικρής οικογενειακής ιδιοκτησίας, πράγμα που ανταποκρινόταν στις επιθυμίες και την πολιτική μιας ανερχόμενης τάξεως επιχειρηματιών που ευνοούσε έναν καπιταλιστικό τρόπο οργανώσεως της παραγωγής. Ως την έκρηξη όμως του Α' Παγκοσμίου πολέμου, η κυβέρνηση δεν είχε ακόμα διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα αγροτικών μεταρρυθμίσεων και συνέχισε να μένει πιστή στην αρχή της σταδιακής απαλλοτριώσεως με αποζημιώσεις. Μετά την προσάρτηση της Μακεδονίας, όμως το πρόβλημα έγινε πιο πιεστικό. Η κατάσταση των αγροτών στη Μακεδονία ήταν πολύ χειρότερη από εκείνη των χωρικών της Παλαιάς Ελλάδος. Στην πραγματικότητα η κατάστασή τους δεν ήταν καλύτερη από την κατάσταση των δουλοπαροίκων του Μεσαίωνα. Μετά μάλιστα την εισροή χιλιάδων προσφύγων σαν συνέπεια των Βαλκανικών πολέμων, η κατάσταση αυτή χειροτέρεψε. Αργότερα, οι συνθήκες που δημιουργήθηκαν από τον Α' Παγκόσμιο πόλεμο είχαν σοβαρότατες επιπτώσεις στο αγροτικό πρόβλημα. Μετά το φθινόπωρο του 1915, οι βόρειες επαρχίες της Ελλάδος έγιναν πεδίο πολέμου. Η επικρατούσα ανασφάλεια και τελικά, οι στρατιωτικές επιχειρήσεις, που επεκτάθηκαν και σε ελληνικές περιοχές, προκάλεσαν μαζική έξοδο των χωρικών προς τις πόλεις, όπου υπήρχε μεγαλύτερη ασφάλεια. Όπως ήταν φυσικό, η παραγωγή έπεσε απότομα στις περιοχές αυτές, ιδιαίτερα μετά την κατάληψη της ανατολικής Μακεδονίας από τους Βουλγάρους, τον Αύγουστο του 1916. Η κρίση στη Μακεδονία επιδεινώθηκε από την παρουσία 150.000 περίπου προσφύγων από τη Θράκη και τη Μικρά Ασία [.....]. Κάτω από τις συνθήκες αυτές, η ανάγκη για μεταρρύθμιση έγινε εντονότερη και προωθήθηκε αποφασιστικά από τη μεταρρυθμιστική αριστερά της επαναστατικής προσωρινής κυβερνήσεως του Βενιζέλου.

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος ΙΕ', σ. 75

ΘΕΜΑ Δ1

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από το κείμενο που ακολουθεί να παρουσιάσετε τη λειτουργία των πελατειακών δικτύων επί τουρκοκρατίας (ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ 3

Η εμφάνιση των πρώτων «κομμάτων» σχετίζεται με την κάλυψη του κενού εξουσίας που δημιουργήθηκε με την κατάλυση της οθωμανικής εξουσίας. Ο όρος «κόμμα» είναι μάλλον καταχρηστικός εν προκειμένω και ουδεμία σχέση έχει με τη λειτουργία και την πρακτική αυτών των κατά βάση πελατειακών δικτύων- φατριών. Φορείς αυτών των δικτύων ήταν οικογένειες κοτζαμπάσηδων, προκρίτων, μεγαλοαρματολών και πλοιοκτητών που κατά τη διάρκεια της Οθωμανικής αυτοκρατορίας παρείχαν στους ραγιάδες «προστασία» από τις αυθαιρεσίες της οθωμανικής διοίκησης, διαμεσολάβηση στις οθωμανικές αρχές (ρουσφέτι) και σε κάποιες περιπτώσεις στοιχειώδη κοινωνική πρόνοια. Το σημαντικότερο χαρακτηριστικό τους όμως ήταν πως δεν αμφισβητούσαν την οθωμανική εξουσία και δεν είχαν, ούτε διαμόρφωναν πολιτική άποψη. Στηριζόμενα στην οικογένεια αυτά τα δίκτυα άμβλυναν τις επιπτώσεις της καταπίεσης των Οθωμανών και εξυπηρετούσαν τους συγγενείς πέρα από πολιτικές διαφοροποιήσεις. Η οργάνωση τους ακολουθούσε τα παραδοσιακά πατερναλιστικά πρότυπα σε τέτοιο βαθμό που πολλά από τα μετέπειτα «κόμματα» να ονοματοδοτούνται από τον επικεφαλής οικογενειάρχη της φατριάς. Σημαντικό στοιχείο που πρέπει να σημειωθεί είναι ότι οι περισσότερες φατρίες διέθεταν και ένοπλα μέλη κλεφτών ή αρματολών άμεσα υπόλογα στον εκάστοτε πάτριονα τους. Στα 1838 η φιλελεύθερη εφημερίδα «Αθήνα» σημειώνει στο κύριο άρθρο «Αι συστηματικά φατρίαί ή κόμματα υπάρχουν και στηρίζονται δια των πολιτικών αρχών, και αύται μόνον ημπορούν να ονομασθούν φατρίαί : ο δε διαγωνισμός των πολιτικών θέσεων ούτε φατρία είναι ούτε κόμμα.» Η κύρια αρμοδιότητα αυτών των φατριών ήταν ουσιαστικά το «βόλεμα» σε κρατικά πόστα των ευνοούμενων τους και η εν συνεχεία ενδυνάμωση τους μέσα από τις εκδουλεύσεις που παρείχαν οι διορισμένοι σε νέους οπαδούς. Ένας αέναος κύκλος «ρουσφετιών» που διέυρνε τη βάση των φατριών.

Μανόλης Πλούσος, Τα ξενικά «κόμματα»

Καλή Επιτυχία!